

**FÖRVALTNINGSRÄTTEN
I KARLSTAD**

DOM
2011-07-12
Meddelad i
Karlstad

Mål nr
2285-11 E
2293-11 E
2310-11 E
2323-11 E

SÖKANDE

1. Arvika-Eda Taxitransporter AB, 556277-1997 (mål nr 2285-11)
2. Karlstad Taxitransporter AB, 556823-4420 (mål nr 2285-11)

Ombud för 1 och 2:

Advokat Fredrik Linder och jur. kand. Mikael Dubois
Hamilton Advokatbyrå Stockholm HB
Box 715
101 33 Stockholm

3. Klässbols Taxi AB, 556602-8733 (mål nr 2293-11)

4. Peter Hahn, 741105-2413 (mål nr 2310-11)

5. Mikael Liljegren, 621005-6237 (mål nr 2323-11)

Ombud för 3, 4 och 5:

Advokat Henrik Nilsson
Advokatfirman Allians
Järnvägsgatan 9 C
652 25 Karlstad

MOTPART

Värmlandstrafik AB

Ombud:

Advokat Roger Hagman
Advokatfirman Roger Hagman AB
Box 3460
103 69 Stockholm

PART (mål nr 2285-11)

Tuwa Specialtransport Svealand AB, 556750-3213
Rausvägen 687
260 33 Påarp

SAKEN

Överprövning enligt lagen (2007:1091) om offentlig upphandling – LOU

KONKURRENSVERKET	
2011-07-14	
Avd	
Dnr	
Doss	Aktbil

DOMSLUT

Förvaltningsrätten avslår ansökningarna om överprövning från Arvika-Eda Taxitransporter AB och Karlstad Taxitransporter AB (mål nr 2285-11) samt från Peter Hahn (mål nr 2310-11).

Förvaltningsrätten beslutar att Värmlandstrafik AB inte får avsluta upphandlingen förrän rättelse vidtagits på så sätt att ny utvärdering avseende körområde 1 genomförts varvid anbuden från Klässbols Taxi AB och Mikael Liljegren ska beaktas (mål nr 2293-11 och 2323-11).

Förvaltningsrättens interimistiska beslut den 27 maj 2011 upphör i och med denna dom att gälla (mål nr 2285-11).

BAKGRUND

Värmlandstrafik AB (Värmlandstrafik) har inlett en upphandling avseende "Samhällsbetalda transporter 2010-10-18". Upphandlingen genomförs i form av öppet förfarande enligt LOU och avser fyra körområden. Av underrättelse om tilldelningsbeslut den 10 januari 2011 framgår bland annat att Värmlandstrafik beslutat anta anbud från Klässbols Taxi AB (Klässbols Taxi) för körområde 1 och från Startplattan 157 167 (numera Karlstad Taxitransporter AB; Karlstad Taxi) för körområde 4.

Arvika-Eda Taxitransporter AB (Arvika-Eda Taxi) och Tuwa Specialtransport Svealand AB (Tuwa) ansökte om överprövning och förvaltningsrätten beslutade i dom den 12 maj 2011 i mål nr 260-11 att Värmlandstrafik inte fick avsluta upphandlingen förrän den rättats dels på så sätt att Klässbols Taxis och Mikael Liljegrens anbud avseende körområde 1 förkastats, dels på så sätt att Tuwas anbud tas i beaktande avseende körområde 4.

I domskälen anförde förvaltningsrätten att Klässbols Taxis anbud inte uppfyllt skall-kravet på att vara undertecknat av behörig person och att Mikael Liljegren inte uppfyllt skall-kravet på att styrka tillräckliga ekonomiska resurser samt att Tuwa till följd av en uppenbar felskrivning beträffande körområde 4 borde fått tillfälle att rätta den oriktiga uppgiften.

Enligt upphandlingens förfrågningsunderlag punkt A2.6.2 ska anbud vara *undertecknat av behörig person* och utformat enligt anbudsformuläret. I anbudsformuläret anges under punkterna 1.1 och 1.3 vid platserna för undertecknande: ”*Underskrift av behörig firmatecknare*” respektive ”*Undertecknad av behörig firmatecknare*”.

I nytt tilldelningsbeslut den 19 maj 2011 har Värmlandstrafik antagit Tuwa som entreprenör för körområde 1 och 4. Av beslutet framgår att Klässbols Taxi, Mikael Liljegren och Peter Hahn, vilka haft lägre anbud än Tuwa, bedömts ha lämnat ogiltiga anbud beträffande körområde 1.

YRKANDEN M.M.

Arvika-Eda Taxi och Karlstad Taxi yrkar att upphandlingen avseende körområde 1 och 4 ska rättas på så sätt att anbudet från Tuwa inte får beaktas på grund av att det inte undertecknats av *behörig person*.

Klässbols Taxi, Peter Hahn och Mikael Liljegren yrkar att upphandlingen avseende körområde 1 ska rättas på så sätt att en ny utvärdering genomförs varvid deras anbud ska beaktas.

Värmlandstrafik bestrider bifall till ansökningarna från Arvika-Eda Taxi, Karlstad Taxi och Peter Hahn samt uppger att bolaget varken kan bestrida eller medge ansökningarna från Klässbols Taxi och Mikael Liljegren.

Tuwa uppger att dess anbud undertecknats av *behörig person* på sätt som föreskrivs i förfrågningsunderlaget.

Förvaltningsrätten har den 27 maj 2011 i mål nr 2285-11 beslutat att Värmlandstrafik tills vidare inte får avsluta upphandlingen avseende körområde 1 och 4.

PARTERNAS TALAN

Arvika-Eda Taxi och Karlstad Taxi

Av formuleringarna i punkt 1.1 och punkt 1.3 i anbudsformuläret framgår otvetydigt att kravet på undertecknande av anbud ska uppfyllas genom att *behörig firmatecknare* för anbudsgivaren undertecknar anbudet. Tuwas anbud har undertecknats av Anders Wahlén som vid tidpunkten för undertecknandet och ingivandet av Tuwas anbud inte haft behörighet att ensam teckna Tuwas firma. Anbudet är därför inte undertecknat av *behörig firmatecknare* och strider därmed mot skall-kraven i A2.6.2 samt 1.1 och 1.3 i anbudsformuläret och skulle rätteligen ha diskvalificerats från deltagande i utvärderingen. Firmateckningsrätten är skild från verkställande direktörs befogenhet att sköta den löpande förvaltningen i bolaget. Dessutom kan, med hänsyn till Tuwas storlek i förhållande till upphandlingens art och omfattning, ett undertecknande av ett anbud i en upphandling av aktuell omfattning inte anses ligga inom den löpande förvaltningen av bolaget.

Klässbols Taxi

Vem som är *behörig person* måste vara upp till en anbudsgivare att avgöra och det bör även framhållas att något krav på bevisning i någon form inte har kopplats till det aktuella skall-kravet. Behörigheten för Roger Larsson att underteckna anbudet kan därför ha uppstått på flera sätt, bl.a. genom den fullmakt som är dagtecknad den 22 januari 2006. Den styrker behörigheten för Roger Larsson och ska därför beaktas vid bedömningen av huruvida Klässbols Taxi uppfyllt skall-kravet i punkten A2.6.2.

Peter Hahn

Hans anbud har uteslutits på den grunden att han inte fyllt i samtliga uppgifter i anbudsformuläret 1.3 avseende uppgift om kvalitetsansvarig, miljöansvarig samt brandskyddsansvarig. Han bedriver en enskild firma vilket är väl känt av Värmlandstrafik. Att någon annan än han då skulle vara kva-

litetsansvarig, miljöansvarig och brandskyddsansvarig är helt uteslutet. Det är fråga om ett uppenbart förbiseende att inte fylla i dessa uppgifter. Enligt hans uppfattning kan inte anbudsformuläret innefatta skall-krav. Det är således uppenbart att han måste ha haft rätt att komplettera anbudet.

Mikael Liljegren

Något krav på styrkande av lånehandlingar eller att revisorsintyg skulle bifogas anbudet kan inte utläsas av förfrågningsunderlaget. Av Transportstyrelsens blanketter kan däremot utläsas att en privatpersons uppgifter om ekonomi i näringsverksamhet kan styrkas med ett periodbokslut som inte är äldre än två månader. Det var på det sättet han styrkte uppgifterna avseende näringsverksamheten. Hans ekonomiska ställning avseende näringsverksamheten var tillräckligt god för att inte den privata delen skulle behöva styrkas. Vidare har Transportstyrelsen den 20 december 2010 meddelat att han uppfyller kraven för att erhålla trafik tillstånd.

Värmlandstrafik

I sak är det inte någon skillnad mellan att anbudet ska vara undertecknat av *behörig person* eller *behörig firmatecknare*. Tuwas anbud har undertecknats av styrelseledamoten och verkställande direktören Anders Wahlén. Tuwa har bekräftat att Anders Wahlén när han undertecknat anbudet den 15 december 2010 varit behörig firmatecknare samt som bevis på detta fogat protokoll från konstituerande styrelsemöte den 27 oktober 2010. I andra hand gör Värmlandstrafik gällande att Anders Wahlén som verkställande direktör varit behörig firmatecknare att underteckna anbudet eftersom anbudsgivning måste anses som en löpande förvaltningsåtgärd.

I fråga om Peter Hahns anbud är det inte fråga om uppenbar felskrivning eller andra uppenbara fel. I stället är det så att anbudet inte varit komplett. Peter Hahn har inte lämnat uppgift om vem som är kvalitets-, miljö- samt brandskyddsansvarig trots att det av anbudsformuläret framgår att dessa uppgifter ska lämnas. Det framgår även av A2.6.2 i de administrativa föreskrifterna att anbudet ska vara utformat enligt anbudsformuläret. Den omständigheten att han bedriver enskild firma innebär inte med nödvändighet att han är den som kommer att vara ansvarig i nämnda avseenden.

Värmlandstrafik har i mål nr 260-11 som sin mening förklarat att bolaget ansett att Mikael Liljegrens anbud uppfyllt ställda krav. Förvaltningsrätten har i sin dom den 12 maj 2011 kommit till motsatt slut. Värmlandstrafik har inte överklagat förvaltningsrättens dom. Mot nämnda bakgrund anser Värmlandstrafik att det inte är lämpligt att i detta mål redovisa någon inställning till yrkandet. I fråga om inställning till sakuppgifter får Värmlandstrafik hänvisa till vad bolaget anfört i mål nr 260-11.

Tuwa

Tuwa åberopar i huvudsak samma omständigheter som Värmlandstrafik framhållit beträffande behörighet att teckna bolagets firma.

DOMSKÄL

I målen är fråga om en upphandling som inletts före den 15 juli 2010, var-av följer att LOU ska tillämpas i sin lydelse dessförinnan.

Om en upphandlande myndighet har brutit mot de grundläggande principerna i 1 kap. 9 § LOU eller någon annan bestämmelse i denna lag, och detta har medfört att en leverantör lidit eller kan komma att lida skada, ska rätten enligt 16 kap. 2 § LOU besluta att upphandlingen ska göras om eller att den får avslutas först sedan rättelse gjorts.

Enligt nämnda bestämmelse i 1 kap. 9 § LOU ska upphandlande myndigheter behandla leverantörer på ett likvärdigt och icke-diskriminerande sätt samt genomföra upphandlingar på ett öppet sätt. Vid upphandlingar ska vidare principerna om ömsesidigt erkännande och proportionalitet iakttas.

Av 11 kap. 2 § LOU framgår att en upphandlande myndighet får ställa krav på en lägsta nivå för anbudssökandes och anbudsgivares ekonomiska samt tekniska och yrkesmässiga kapacitet. De krav på kapacitet som ställs upp ska framgå av annonsen om upphandling.

Förvaltningsrättens bedömning

Frågan i mål nr 2285-11 är om Tuwas anbud uppfyller skall-kravet i A2.6.2 om att vara undertecknat av *behörig person*. Sökandena i målet gör gällande att kravet till följd av vad som anges i anbudsformuläret innebär

att anbudet ska vara undertecknat av *behörig firmatecknare* som framgår av registrering hos Bolagsverket medan Värmlandstrafik anser att det inte är någon skillnad i sak mellan de båda uttrycken. Vidare anser Värmlandstrafik att undertecknande av anbudet omfattas av Anders Wahléns behörighet att som verkställande direktör sköta den löpande förvaltningen i bolaget, se 8 kap. 29 § aktiebolagslagen (2005:551), ABL.

Syftet med skall-krav om undertecknande av *behörig person*, liksom andra uttryck för sådan behörighet, exempelvis *behörig firmatecknare* och *behörig företrädare*, torde vara att varje anbudsgivare ska vara bunden av sitt anbud vid avlämnandet och inte i efterhand kunna avgöra om en anbudsgivare ska stå för ett anbud eller inte. Enligt förvaltningsrättens mening är uttrycket *behörig person* vidare än *behörig firmatecknare*, då det senare uttrycket synes vara begränsat till den firmateckning som framgår av Bolagsverkets registrering. Mot bakgrund härav anser förvaltningsrätten att skall-kravet innebär att anbud ska vara undertecknat av *behörig person* i den vidare betydelsen och inte begränsat till *behörig firmatecknare*. Att det senare uttrycket använts i anbudsbilagan föranleder inte någon annan bedömning då det inte kan antas ha haft någon nämnvärd betydelse för principerna om likabehandling och transparens.

Anders Wahlén har vid undertecknande av anbudet den 15 december 2010 inte varit behörig firmatecknare i den mening som avses i 8 kap. 35 § ABL med att teckna bolagets firma. Att styrelsen dessförinnan beslutat att firmen, vid sidan av styrelsen, tecknas av Anders Wahlén ensam föranleder inte någon annan bedömning då detta bemyndigande haft verkan först från och med den 30 december 2010, jfr 8 kap. 38 § ABL. Frågan är då om han varit behörig att som verkställande direktör underteckna anbudet. Av registerutdrag från Bolagsverket framgår att verksamhetsföremålet för Tuwa är att bedriva taxirörelse, färdtjänst, godstransport och fordonsuthyrning jäm-

te därmed förenlig verksamhet. Utgångspunkten är därmed att undertecknande av anbud avseende transporter av nu aktuellt slag omfattas av Anders Wahléns behörighet som verkställande direktör enligt 8 kap. 29 § ABL. Det har inte heller framkommit att det föreligger sådana omständigheter beträffande Tuwas verksamhet eller uppdragets omfattning som innebär att anbudet måste undertecknas av styrelsen. Med hänvisning till vad som anförts om syftet med skall-kravet *behörig person* och vad som i övrigt framkommit i målet finner förvaltningsrätten att Tuwas anbud uppfyllt det kravet. Ansökan ska därmed avslås i mål nr 2285-11.

Även i mål nr 2293-11 är frågan om aktuellt anbud (Klässbols Taxi) uppfyller skall-kravet på att vara undertecknat av *behörig person*. Det är ostridigt och framgår av fullmakt den 22 januari 2006 att Roger Larsson varit behörig att ensam ingå avtal och lämna anbud för Klässbols Taxi. Av registreringsbevis för bolaget framgår att styrelsen består av Roger Larsson, ordförande, och Tommy Fahlstad, samt att det varit dessa båda som undertecknat fullmakten. Förvaltningsrätten konstaterar att Roger Larsson varit behörig att underteckna anbudet och finner med hänvisning till vad som anförts ovan att anbudet uppfyller skall-kravet i A2.6.2 att vara undertecknat av *behörig person*. Ansökan från Klässbols Taxi ska därmed bifallas på så sätt att upphandlingen inte får avslutas innan rättelse vidtagits varvid anbudet från Klässbols Taxi ska beaktas.

Beträffande Peter Hahn (mål nr 2310-11) är frågan om han ska ges möjlighet att komplettera sitt anbud med i anbudsformuläret efterfrågade uppgifter om kvalitets-, miljö- och brandskyddsansvariga personer under avtalsperioden. Såsom Värmlandstrafik framhållit är det inte fråga om att rätta uppenbara felskrivningar utan att komplettera anbudet med uppgifter som saknas. Förvaltningsrätten anser även att det inte är uppenbart att Peter Hahn ska vara utsedd som ansvarig person i nämnda avseenden enbart till

följd av att han driver enskild näringsverksamhet. Förvaltningsrätten finner därför att en komplettering av anbudet skulle innebära en otillåten särbehandling. Vid angivna förhållanden ska Peter Hahns ansökan avslås.

I mål nr 2323-11 är frågan om Mikael Liljegren har uppfyllt förfrågningsunderlagets skall-krav beträffande ekonomiska resurser. Av A2.6.2 och svar under anbudstiden framgår att anbud ska innehålla underlag för Transportstyrelsens prövning av tillräckliga ekonomiska resurser enligt yrkestrafiklagen (1998:490) samt att blanketten ska vara fullständigt ifylld av anbudsgivaren och att underlaget kommer att prövas av Värmlandstrafik. Kraven på eget kapital, likviditet och soliditet ska vara uppfyllda i enlighet med kraven i 2 kap. 9 § yrkestrafiklagen. I nämnda paragraf anges att den som söker trafiktillstånd ska ha tillräckliga ekonomiska resurser för att på ett tillbörligt sätt kunna starta och driva företaget samt att vid prövningen härav främst likviditet och soliditet ska beaktas.

Av Transportstyrelsens blankett framgår att den som söker utökat trafiktillstånd, vilket det här är fråga om, ska fylla i uppgifterna i blanketten avseende privat ekonomi och ekonomi i näringsverksamhet. Vidare anges att uppgifter som lämnas om privat ekonomi ska styrkas med intyg, kopia av lånehandlingar och senaste låneavi m.m. samt att uppgifter om ekonomi i näringsverksamhet styrks med årsredovisning/årsbokslut, periodbokslut (inte äldre än två månader). Intyg av auktoriserad eller godkänd revisor godtas också.

Hänvisningen i A2.6.2 till Transportstyrelsens blankett innebär att kraven på att styrka uppgifter om anbudsgivarens ekonomi på det sätt som föreskrivs i Transportstyrelsens blankett utgör ett skall-krav. Att de handlingar som ska styrka uppgifter om ekonomin ska inges tillsammans med anbudet får också anses klart. Frågan är emellertid om kravet ska tolkas så strikt att

varje avsaknad av bestyrkande underlag medför att kravet inte är uppfyllt. Enligt förvaltningsrättens mening bör skall-kravet nyanseras på så sätt att konsekvenserna av att uppgifter inte styrks av handlingar i första hand blir att dessa uppgifter inte ska läggas till grund för prövningen av anbudsgivarens ekonomiska resurser. Ett krav på ingivande av handlingar utöver vad behövs för att konstatera att anbudsgivaren uppfyller kraven på tillräckliga ekonomiska resurser torde vara alltför långtgående och därmed strida mot principen om proportionalitet.

Såvitt framkommit i målet har Transportstyrelsen den 20 december 2010 beviljat Mikael Liljegren sökt trafiktillstånd och därmed funnit att han uppfyller de krav på ekonomiska resurser som föreskrivs i 2 kap. 9 § yrkestrafiklagen. Enligt Värmlandstrafiks svar på frågor under anbudstiden har det varit tillåtet att lämna anbud utan trafiktillstånd för erforderligt antal fordon men att trafiktillstånd ska redovisas senast den 1 februari 2011 (fråga 34 och 35). Vidare har Värmlandstrafik i sin prövning funnit att Mikael Liljegren uppfyller ställda krav på ekonomiska resurser. Vid en översiktlig beräkning av Mikael Liljegrens likviditet och soliditet framgår att han uppfyller de krav som kan ställas även utan beaktande av de uppgifter vilka han inte styrkt med intyg eller andra handlingar.

Förvaltningsrätten finner därför att det inte framkommit annat än att hans anbud uppfyller skall-kravet i A2.6.2 och att det därmed saknas grund för att utesluta honom från utvärderingen. Hans ansökan ska således bifallas på så sätt att upphandlingen inte får avslutas innan rättelse vidtagits varvid anbudet från Peter Liljegren ska beaktas.

HUR MAN ÖVERKLAGAR, se bilaga (DV 3109/1B LOU)

Anders Österlin

Lagman

Målet har föredragits av förvaltningsrättsjuristen Göran Wirdéus

SVERIGES DOMSTOLAR

HUR MAN ÖVERKLAGAR - PRÖVNINGSTILLSTÅND

Den som vill överklaga förvaltningsrättens beslut ska skriva till Kammarrätten i Göteborg. **Skrivelsen ska dock skickas eller lämnas till förvaltningsrätten.**

Överklagandet ska ha kommit in till förvaltningsrätten **inom tre veckor** från den dag då klaganden fick del av beslutet. Tiden för överklagandet för offentligpart räknas emellertid från den dag beslutet meddelades.

Om sista dagen för överklagandet infaller på lördag, söndag eller helgdag, midsommarafton, julafton eller nyårsafton räcker det att skrivelsen kommer in nästa vardag.

För att ett överklagande ska kunna tas upp i kammarrätten fordras att prövningstillstånd meddelas. Kammarrätten lämnar prövningstillstånd om det är av vikt för ledning av rättstillämpningen att överklagandet prövas, anledning förekommer till ändring i det slut vartill förvaltningsrätten kommit eller det annars finns synnerliga skäl att pröva överklagandet.

Om prövningstillstånd inte meddelas står förvaltningsrättens beslut fast. Det är därför viktigt att det klart och tydligt framgår av överklagandet till kammarrätten varför man anser att prövningstillstånd bör meddelas.

Skrivelsen med överklagande ska innehålla

1. den klagandes namn, personnummer, yrke, postadress och telefonnummer. Dessutom ska adress och telefonnummer till arbetsplatsen och eventuell annan plats där klaganden kan nå för delgivning lämnas om dessa uppgifter inte tidigare uppgetts i målet. Om någon person- eller adressuppgift ändras är det viktigt att anmälan snarast görs till kammarrätten,
2. det beslut som överklagas med uppgift
3. om förvaltningsrättens namn, målnummer samt dagen för beslutet,
4. de skäl som klaganden anger till stöd för begäran om prövningstillstånd,
5. den ändring av förvaltningsrättens beslut som klaganden vill få till stånd,
6. de bevis som klaganden vill åberopa och vad han/hon vill styrka med varje särskilt bevis.

Skrivelsen ska vara undertecknad av klaganden eller hans ombud. Adressen till förvaltningsrätten framgår av beslutet. Om klaganden anlitar ombud ska denne sända in fullmakt i original samt uppge sitt namn, adress och telefonnummer.

Om någon person- eller adressuppgift ändras, ska Ni utan dröjsmål anmäla ändringen till kammarrätten.

I mål om överprövning enligt lagen (2007:1091) om offentlig upphandling eller lagen (2007:1092) om upphandling inom områdena vatten, energi, transporter och posttjänster får avtal slutas innan tiden för överklagande av rättens dom eller beslut har löpt ut. I de flesta fall får avtal slutas när tio dagar har gått från det att rätten avgjort målet eller upphävt ett interimistiskt beslut. I vissa fall får avtal slutas omedelbart. Ett överklagande av rättens avgörande får inte prövas sedan avtal har slutits. Fullständig information finns i 16 kapitlet i de ovan angivna lagarna.

Behöver Ni fler upplysningar om hur man överklagar kan Ni vända Er till förvaltningsrätten.

DV 3109/1B LOU